

Dragotini Netto

POEZIJE

Dr. Grego Kreh

DRAGOTIN KETTE

POEZIJE △ △

V LJUBLJANI 1900 △ △ △

ZALOŽIL L. SCHWENTNER

Vse pravice pridržane

VII B 36065 9

IN= 30001982

DRAGOTIN KETTE

se je bil porodil dne 19. januarja l. 1876. na Premu, kjer je bil njegov oče Filip, duhovit, dovtipen in vesel mož, ljudski učitelj in organist. Mati Ana, rojena Valenčičeva, mu je umrla, ko je bil še deček; očeta pa je izgubil, ko je bil že v Ljubljani.

V ljudsko šolo je hodil pri svojem očetu. Šest razredov gimnazijskih je dovršil v Ljubljani. V tej dobi je prestopil za par mesecev tudi na učiteljsiše. V 6. šoli pa je prekinil študije in se ukvarjal nekaj časa z instrukcijami, dokler ga ni spravil znani rodoljub g. Ivan Resman v Novo Mesto, kjer je dovršil gimnazijo in naredil zrelostni izpit z dobrim vspehom. •

Predno pa je mogel iti na vseučilišče, kamor ga je gnalo srce, moral je obleči vojaško suknjo, ki bi jo bil moral nositi cela tri leta. Služil je v Trstu. Toda v vojašnici se ni počutil srečnega. Že čez par mesecev je zbolel. Na nekih vajah se je bil, kakor je sam pravil, prehladil in preutrudil. Začel je bruhati kri. Nekaj časa je ležal v garnizijski bólnici tržaški; potem so ga odpustili od vojakov.

Sredi aprila lanskega leta izvemo, da leži v Ljubljani na smrt bolan. Stanoval je v takozvani cukrarni na Poljanah. Lepo mu je stregla stara gospodinja njegova.

Podpirale so ga rodoljubne gospé ljubljanske; pomagalo mu je tudi podporno pisateljsko društvo slovensko.

In na smrtni postelji njegovi sem ga videl prvokrat.

Šla sva ga bila obiskat z g. Govekarjem. Ko sem ga zagledal, spoznal sem takoj, da ne vstane več s postelje, na katero ga je bila položila bolezen. Človek Kette je bil izgubljen — kaj bo s pesnikom Kettejem?

Šinilo mi je v glavo, da bi bilo vendar dobro, ko bi sam povedal, kaj se naj zgodi z njegovimi pesmimi.

In pregovorila sva ga, da je vso svojo književno last — druge ni imel! — prodal založniku, g. Schwentnerju. V svoji oporoki pa je postavil za svojega dediča »Podporno društvo za slovenske velikošolce na Dunaju« . . .

Dopoludne 25. aprila sem bil zopet šel k njemu pogledat, ker so dijaki pravili, da mu je čimdalje slabše in da želi še videti kakega znanca. Bilo je okoli devetih. Ko vstopim v sobo, se mi še rahlo nasmehlja. Ko pa se mu približam in mi poda svojo velo in hladno roko, vidim, da ima že hipokratiško lice. Bil je bled ko zid, po čelu pa so mu stale potne srage.

»Pojdemo!« je rekel, potem pa ni govoril več. Začela se je agonija. Krepko je prijel za svečo, ki mu jo je dala v desnico njegova gospodinja. Črez kakih deset minut je izdihnil svojo mlado dušo. Zatisnil sem mu oči in šel povedat prijateljem, kaj se je zgodilo.

Ne maram tukaj muditi čitatelja s sentimentalnimi refleksijami o tragiki človeškega življenja. Kaj sem občutil, ko sem gledal umirajočega, tako izredno nadarjenega mladega rojaka, to sem skušal povedati v »Intermezzu pomladnjega jutra« . . .

Dolga vrsta ljubljanske gospode, ki ga je spremljala k sv. Krištofu drugi dan po njegovi smrti, je pričala, da pesnik Dragotin Kette svojim rojakom ni bil neznan.

Poslednje slovó mu je govoril ob odprtem grobu
g. E. Gangl.

*

Kratek življenjepis je to — kaj ne da? Kaj bi bil
tudi utegnil zanimivega doživeti komaj 23letni gimna-
zijec, ki se je šele odpravljaj na široko cesto življenja?!

Na zunaj res ni mogel še veliko doživeti naš Dra-
gotin Kette; zato je bil premlad.

In vendar je bilo to kratko življenje zanimivo,
prezanimivo pred vsem za pesnika samega, potem pa
tudi za druge, ki so poznali njegovo pravo, notranje,
d u š e v n o življenje.

In lahko rečemo, da je mladi gimnazijec Kette
živel več, živel lepše, zanimivejše, bogatejše in plodo-
nosnejše, nego je živel pred njim in bode živel za njim
tisoč in tisoč starcev . . .

Dragotin Kette je nosil v prstih svojih nežno srce
s finimi srebrnimi strunami, na katerih je odmeval vsak
najrahljši zvok zunanjega sveta; njegova duša je bila
občutljiva fotografska camera, ki je sprejemala mimo-
gredé vse pisane slike tega svetá.

Kettejevo življenje je bilo skozinskoz pesniško
življenje. Kar je doživel, kar je občutil in kar je videl,
to nam je povedal v našem sladkem slovenskem narečju.

In na naslednjih listih stoji to življenje pesnikovo,
tu stojé njegove — poezije.

Te poezije pričajo čitatelju, da je bil njih duševni
oče pravi pesnik.

Ne nameravam pisati tukaj nikake obširne estetične
ocene, ker ne maram vplivati na čitatelje, da bi vživali
ta zbornik poezij posredstvom mojih nazorov; čitatelji
naj sodijo najprej sami.

Samo par besed naj spregovorim!

Kette se je bil začel razvijati skoro ob istem času kakor njegova tovariša Cankar in Zupančič. Vsi trije so si bili izbrali ruske psevdonyme. Zupančič je bil »Aleksij Nikolajev«, Cankar »Ivan Saveljev«, Kette pa »Mihael Mihajlov« (tudi Zor). Pozneje se je bil pridružil tem trem še četrti »Rus« Aleksandrov (J. Murn).

Vendar je Kette povsem samostalna pesniška individualnost.

Na njegovih pesmih občudujemo lahkoto, elastičnost in prirodnost pesniške dikcije. Vse je tako samoniklo.

Idilski krajevni milieu Novega Mesta in njegove okolice se zrcali pogostokrat v njegovih poezijah.

Kette je naroden, on pesni v narodnem duhu. Od tod izvira tudi njegov humor, njegova šegavost in dovtipnost. (»Na blejskem otoku«, »Želje idealistove«, »Zaprta so njena okenca«, »Pesmica o pisarju«, »Meglica vso vas že pokrivala je«, »Literarni pust«, »Pijanec«, »Zapuščeni«, »Podgorska svetnica«, »Take so«, »Laokoont«, »Žalostinka«, »V mlinu«, »Nekemu pesniku«, »Zimska idila«, VII. gazela, »O Jurček, Jurček...«, »Zastonj!...«)

Kette je spesnil nekaj prav čednih balad in romanc. (»Na blejskem otoku«, »Zimska romanca«, »Azrael«, »Pesmica o pisarju«, »Skozi gozd je šel«, »Podgorska svetnica«, »Resnica«, »V mlinu«, »Nekemu pesniku«, »Zimska idila«.) Vendar je naš pesnik pretežno lirik.

In med njegovimi lirskimi pesnitvami ležé pravi biserji, ki delajo naši literaturi vso čast. (»Zaprta so njena okenca«, »Romanca«, »In zopet je danes prekrasen dan«, »Meglica vso vas že pokrivala je«, »Zapuščeni«, »Take so«, »Res, deklica, ti me ljubiš?« »Noč na poljani«, »Tam zunaj je sneg«, »Na trgu«, »Na poljani«, »Večer«, »Na molu San Carlo«, »Gazele«.)

Na vrhunec pa se je popel Kette s svojo liriko v svojih sonetih. In ker je edino pravo načelo, da kakega pisatelja ali umetnika ocenimo objektivno in pravično le tedaj, ako ga sodimo po njegovem najboljšem, najpopolnejšem umotvoru, zato moramo soditi našega mladega Ketteja posebno po njegovih globokoobčutenih, duhovitih sonetih.

Čitaj katerikoli izmed teh sonetov, v vsakem najdeš novih, izvirnih lepot. In ne veš, čemu bi se bolj čudil: ali lahkoti, s katero je ustvarjal té za navaden talent pedantovske oblike, ali pa poetičnim mislim, ki jih je vdihnil svojim sonetom.

Baš s svojimi soneti je pokazal Kette, da ni samo nežno čuteč pesnik, nego tudi globok mislitelj. Zakaj resnica je, da se kmalu naveličamo takšne lirike, ki izraža samo čustva, ki pa ne hrani v sebi globočjih idej. Samo čuvstvovanja izražati, samo zibati se med čustvi in nihati med »ah«-om in »oh«-om, to je naloga glasbe; jezik človeški pa bodi tudi nositelj mislij! Pri pravem pesniku iščemo po pravici tudi izvorno upodobljenih idej, iščemo razmišljanj o raznih vprašanjih, ki mučijo človeške možgane. Ni ga pravega pesnika, pravega pisatelja, ne umetnika, ki nima svojega prepričanja, svojega, bodisi kakršnegakoli naziranja o svetu . . .

Umetnost in poezija sicer nimata svoje svrhe zunaj sebe, ampak v sebi, res je! Toda vsi veliki umetniki in vsi znameniti pesniki in pisatelji, ki so imeli svoje ideale, svoje trdne nazore in svoja načela, ki so vedeli, kaj hočejo, so še vsegdar oplojali svoje rojake in svet s svojimi mislimi. Dekadentni in brezsmotreni lizem samo nekako uspava in hipnotizuje. Mi Slovani, zlasti pa mi Jugoslovani in mi potlačeni, šibki Slovenci potrebujemo v današnjih dneh tudi ljudij, ki bi metali iz svoje glave

električne iskre med množico, da se uči misliti, da se navdušuje za najvišje cilje prosvete, napredka in svobode. Pesnik bodi tudi kovač, ki kuj za svoj narod duševno orožje, s katerim pojde v boj s svojimi nasprotniki in tekmovalci . . .

In Kette je baš v svojih sonetih filozof. Zato sem prepričan, da bodo rojaki té sonete najrajši čitali in zopet čitali . . .

In čuditi se moramo, da je 23letni mož dospel do tako zrelih nazorov.

V Kettejevi liriki ne najdeš skoro nikjer oslastne sentimentalnosti in mehkužnosti; pač pa je on tudi takrat, kadar opeva svojo ljubezen, ko peva svoji izvoljenki, svojemu idealu, serenado — ponosen mož. Ne joče se v pesmi pred svojim dekletom, ne berači za njeno milost, ne zvija se v prahu pred njoj — ne!

»O nismo tak častilec belih kož,
da bi ko Samson v krilu pri Dalili
tam s kodri svojo moško čast zgubili . . .
O ne, vi milostna, smo pa le mož!« . . .

Ali:

»Ne molim te ne, le ne misli nikar,
saj nisi nikakšna svetnica!
In veš, da bi deli te notri v oltar,
ko bila bi kakšna svetnica! . . .«

Takšni verzi so za Ketteja tako značilni, da se mi je vredno zdelo, jih posebno poudariti.

Kette je vkljub svojemu na videz nemškemu imenu po duhu Slovan!

Iz Kettejevih pisem, iz njegovih dnevnikov in pa iz ust njegovih tovarišev in prijateljev sem izvedel, da je veliko čital. Ruske, hrvaške, češke, laške in francoske pisatelje je čital v izvirnem jeziku. Spomina vredne misli si je iz knjig tudi izpisaval. Med svojimi tovariši je užival velik ugled; njegova estetična kritika je baje nekaj tehtala.

*

V pričujoči knjigi zbrane njegove poezije sem uredil večinoma po kronološkem redu. Prevesna množina tega pesniškega blaga je bila objavljena že v »Ljubljanskem Zvonu« in v »Novi Nadi«, nekaj pesmi pa je bilo še nenatisnjenih v rokopisih. Kette je imel navado, da je svoje pesmi pošiljal svojim tovarišem — posebno poprej imenovani trojici — v pregled. Zato sem našel med njegovimi rokopisi kako stvar po dvakrat, trikrat prepisano. Urejevanje vsled tega ni bilo kaj lahko. Mislim pa, da sem zbral vse, kar je sodilo v knjigo. Nemara poreče kdo celo, da sem sprejel v to zbirko brž preveč, nego premalo pesmij. No, sodba v takih rečeh je pač čisto subjektivna . . .

Kette je bil objavil pod imenom »Siluška« v mladinskih listih tudi nekaj otroških pesmi. Te pesmice se za sedaj niso sprejele v zbirko. Če bo treba drugega natiska, sprejmejo se tačas. —

Vsem, ki so mi bili poslali prispevkov za to zbirko, bodi izrečena zahvala!

*

Naivno bi bilo misliti, da je v teh zbranih pozijah vse samo suho zlato, da so vse sami čisti kristali. Pozorni čitatelj najde v njih marsikatero hibo, marsikatero nepopolnost in nejasnost — česar je kriva njegova mladost.

A kdo bi smel trditi, da bi tak genij ne bil vsestransko napredoval, ko bi še bil med nami, ko bi bil stopil z obema nogama v veliko šolo življenja, si razširil obzorje in razvil vso svojo izvirno individualnost?! Kaj bi bilo še vse priteklo izpod njegovega peresa!

Dovolj! —

Jaz sem s tem izpolnil obljubo, ki sem mu jo bil dal na smrtni postelji, da uredim njegovo književno zapuščino, če bo treba; rojaki pa se našega prerano umrlega pesnika sedaj ob obletnici njegove smrti ne morejo lepše spominjati, kakor če si omislijo njegove čitanja vredne poezije.

V Ljubljani, na sv. Jurja dan 1900.

A. Aškerc.

OBSEG

I. Pesmi

	Stran
Na blejskem otoku	3
Ah, zapojte	8
Želje idealistove	10
Svetinji	12
V samotah	14
Zimska romanca	15
Hvala lepa za besede sladke	17
Azrael	18
Zaprta so njena okenca	20
Pesmica o pisarju	21
Misli	22
Romanca	23
Še jedenkrat rečem	25
Nedelja je danes	26
Kedar za gorami	27
Šum vira in zefira	28
Francu Prešernu	29
In zopet je danes prekrasen dan	30
Zašlo je žarko solnce	31
Meglica vso vas že pokrivala je	33

	Stran
Literarni pust	35
Pijanec	36
Skozi gozd je šel	39
Jaz nimam več palm	41
Zapuščeni	42
Roži	44
Ptička	45
Podgorska svetnica	46
Take so	49
Res, deklica, ti me ljubiš?	50
Noč na poljani	51
Tam zunaj je sneg	53
Laokoont	54
To vse ljubezen stori	55
Jagnjet	56
Na trgu	57
Šumi les	58
Pesmi kritiku	59
Moje ljubice	60
Žalostinka	61
Resnica	62
V mlinu	65
Na poljani	67
Nekemu pesniku	68
Večer	69
Pred krčmo	70
Staro srečo zopet si mi dala	71
Ne molim te ne	72
Zimska idila	73
V katedrali	74
Novi akordi	75
Na molu San Carlo	77

II. Gazele

	Stran
I.—VII.	87—93

III. Soneti

Na očetovem grobu	97
O Jurček, Jurček	98
Vlah Elija	99
Zastonj!	100
Ko na večer ljubo pihlja zefir	101
Jesen	102
V kripti	103
Zakaj sem bil v kapiteljnu	104
Izprehod	105
Vijolica	111
Adrija	115
Črne noči	123
Tihe noči	127
Slovó	133
Spomini	138
Moj Bog!	143

Moja maksima

*Popolnitev bodi moj edini vzor,
luč, resnica moje delovanje!
Ljubica, ti bodi mi izvor
sreče — smrt po delu sladko spanje!*

PESMI

Na blejskem otoku.

S ponižno sklonjeno glavó
sem stopil v Marijin hram,
uprl oči v Brezmadežno . . .
Ne mislite, da se baham!

Ponižno sklonjeno kleči
pobožno ljudstvo v klopeh;
nekteri drže se žalostno,
no — drugi drže se na smeh.

Tam gori zre pa Davidinja
po beli cerkvi dol.
O ko bi res le živa bilà,
zaslúžila bi prestol!

In sedel in gledal sem, kakó
lepó molilo si ti,
pobožno ljudstvo romarsko,
za božje milosti.

Najprej je prišla, Bog vé, Bog vé,
al angeljček ali demón —
prijela za vrv je s prebelo rokó
in tènko zaklenkal je zvon.

»Oj sveta božja Poródica!
Pred svetoj velikoj nočjoj
ostavil me je; da vrne se, daj,
galantni stotnik moj.

Kakó me je vozil po tihih valéh
ta bleđi, prekrasni mož . . .
Kaj ne, o božja Poródica,
da me uslišala boš ?«

No, druga pride, ženka starà
s tresočo, koščeno rokó,
da tudi onà zacingljà
in milost veliko dobó.

»Prišla sem stara revica
na zvonček zacinglját,
da šel bi iz osme šole moj sin
v ljubljanski lemenát.

Pa prej je mislil biti kaplan,
pa zdaj noče slišati več!
O daj, da bi Dunaj in doktor in jus
in druge skušnjave šle preč!«

In tretji se bliža gorjanski kmet
in prime nerodno za vrv,
v oltar upre zaupljivi pogled
in tožno namrši obrv:

»Oh, padarji jo zdravijo
s planinskimi rožicami,
a vendar nič ne opravijo
umrje ubožica mi!

Pa če bi umrla ženica mojã,
kdo naj bi tolažil njih jok?
Pomisli, o mati Jezusova,
da ímam pet majhnih otrok!

In ako bi nosil Jezuščka
z osličkom le Jožef samó,
pomisli, kakó bi pač Jožefu
nerodno in težko biló!

Oh, daj, da ozdravi ženica mojà,
in jaz obljubim ti v dar
tri srčka voščena in tebi v čast
šest belih sveč v oltar!«

Četrtni nastopi — kdo je pač to?
Četrtni bil sem jaz,
ki sem prijel za milostno vrv
in gledal v Madonin obraz:

Čuj! Ljubita sinčka mater bolnó
in jo tolažita,
a med seboj se hudó, hudó
ta sinčka sovražita.

In pride k majki prvi sin,
zdravil najboljših nesoč,
in z drugimi pride drugi sin,
ko bliža temna se noč.

»Ná, majka, sprejmi zdravila le-ta,
gotovo ozdrávela boš!«
»»Kaj tvoja, moja vzela bo
iz lepih planinskih rož!««

»Seveda, seveda, le proč od nje,
Ná, majka, tó-le pij . . .!«
»»Nikdár tegà ne dopustim««,
brat drugi govori.

Takó se brata prepirata,
a majka umira med tem!
A jaz, kí ljubim jo tudi gorkó,
pribežal sem k tebi sem.

O sveta božja Poródica,
usmili, usmili se nas!
Sprijazni brata sovražnika,
saj je že zadnji čas . . .

Ah, zapojte . . .

Ah, zapojte, zaigrajte
pesmico sladkó
na zabavo našo
z vajeno rokó!

In zapel sem, zaigral sem
ljubim deklicam,
moji deklici predragi;
in biló je je sram.

Tak lepó, tak hrepeneče
drobne strune pele so;
tiho pesem deklice
razumele so.

»Ej, ej, zdaj pa vemo, vemo,«
so veselo vzklikale,
druga drugi so poredno
si z očmi mežikale.

»Ej, ej, zdaj pa vemo, vemo,
Kaj se vedno brani le
v našo družbo, samotarka;
vgánile smo, vgánile!«

Ona pa je tam sedela,
orosile so solzé
njena lica zardela;
meni tolklo je srcé.

Želje idealistve.

Jaz reš ne vem, da ženske te
ne morem nikdar pozabíti,
saj lepa ni Bog ve kakó, toda pač!
Ne smem tako govoriti.

O lepa je res! Te njene očí,
so že marsikoga zmotíle,
a da ne morem jaz od njih,
to je že kar od sile.

Kakó bi rad že bil vesel
in delal ko drugi napitke
in pel kot drugi in kegljal
ko drugi na dobitke.

Še rajši bi pa moder postal
in resen in trezen in bister
in morda za narod navdušen celó,
da — pravcati filister.

Uj, to je filister, bi rekli potem,
na vsem mu Slovenskem ni para!
Sam zase skrbi, za družbo mu ni,
za ženske celó nič ne mara.

A kaj — če kegljam, bi oskuben bil,
da bi še hlače izgubil,
da pijem, če ne bi zaljubljen bil,
ej, to bi se še zaljubil!

A kjé bom še jaz podbradek imel,
a kjé bom še jaz trebušen!
A kjé bom še jaz za narod takó
strašansko goreč in navdušen!

A kjé se bom jaz nerodnež tak
bogato, sijajno obabil? . . .
O da bi le zabil to žensko kedaj,
te njene oči da bi zabil!

Te njene oči da bi zabil kedaj,
gladkó bi šlo pôtlej vse drugo,
In vem, da bi morda še križec dobil
za to ali ono zaslugo.

Svetinji.

Povej mi, oj zlata svetinja,
na belih prsih devici,
predragi rajnki, viseča,
povej mi po pravici:

Čegav si mi dar? Ali dala
spominek znanka zvesta
iz daljnje božje poti,
iz daljnjega tujega mesta?

Povej, ali morda te ljubček
okrog vratú pripel je
in zraven nedolžno devico
poljubil in objel je? . . .

Al v dobi večerni, skrivnostni
pred sveto podobo v molitvi
na ustnicah strastnih si njenih
drhtela v presladki združitvi?

In — je-li tiha solza
na bleđi obrazek pritekla,
kedar so njena usta
njega ime izrekla . . . ?

Povej, zakaj je umrla
tak zgodaj, tak mlada devica,
in je-li res, kar pravi
ta ljudska govorica.

Da kriv je on? . . . Ah, ustne,
zakaj ste se zaprle?
Da bi to skrivnost mi odkrile,
oči, ah zakaj ste umrle? —

Zaprle so se, da na večno
njegovo ime zamolčijo,
umrle so pač, da z ukori
življenja mu več ne grenijo.

V samotah.

Lahna sapica pihljá
skozi veje hoj zelenih.
Na štezicah osamljenih
mislím náte ljubica.

Tu se je razlegala
smeha polna govorica,
da je plašna veverica
po drevesih begala.

Ah, zdaj ptičice molčé
v svojih gnezdih opletelih;
od dreves, od trav zelenih
rosne kapljice visé.

Jaz pa, jaz pa hodim sam,
lepše dneve premišljujem,
in, kar tebe več ne čujem,
več smejati se ne znam.

Zimska romanca.

Ó dedek naš, povej, povej,
kako pa je biló potlej?

Oči vanj vsi uprli so,
za drugo vse umrli so.

In gledala je deca vanj,
a gledala ni Metka vanj.

Nje bajka ni zanimala,
tam z glavico je kimala.

A dedek puhal dim — takó
in pravil pravljico lepó:

»Tam sred lesa zapuščen kraj,
tam stal je grad zaklet nekdej.

Tam spala je že tisoč let
kraljičina kot rajski cvet.

A nihče v lozo ni prišel,
da bi prelepo spet otel.

Pa v gozdu izgubil kralj se mlad
in prišel je pred beli grad.

In v grad se kralj izgubil je,
kraljičino poljubil je.

In glej — vzbudila se takoj,
za ženko kralj jo vzel s seboj.«

Vsi bajko so poslušali,
premagati se skušali.

Le Metke ni zanimala,
tam z glavico je kimala.

Pa stopim k lepi Metki jaz
in jo poljubim na obraz.

»Nič se, kraljičina, ne boj!
Jaz kralj sem in rešitelj tvoj.«

To je debelo gledala,
par gorkih mi povedala.

Pa kaj — če pogled jezen je,
ko v srcu le ljubezen je.

Hvala lepa za besede sladke . . .

Hvala lepa za besede sladke,
hvala lepa, ljubica — mladenka!
Bila je beseda tvoja sladka,
ah, in vendar bila laž je grenka.

Za poglede tvoje čarovite,
krotke, nežne — hvalo ti stoterno!
Gledala si res tako pobožno,
a lagala se tako — moderno!

Hvala ti za tvoja bela pisma
in za tinto! Vsako tvoje pismo
kaže, je-li, da smo se ljubili,
ah, in vendar se ljubili nismo.

Torej hvala za poglede tvoje,
rožna pisma, sladki tvoj jeziček . . .
Menil sem, da res si beli angelj,
pa si vendar-le — nekak hudiček.

A z r a e l.

»Oj ljubosumni paša ti,
al smem te nekaj vprašati?

Zakaj zapiraš jo v harém,
Čerkesko mlado, luč očem?»

»»Čuj . . . Selima se jaz bojim,
Da ona ne uide ž njim.««

»Oj bistroumni paša ti,
al smem te dalje vprašati?

Pa kaj bi storil moj gospod,
če več je ne bi našel tod?»

»»Jaz vse bi vojske nanj poslal
in bi predrzneža iskal.

In joj mu, kadar bi ga vjel,
tako bi ga ob glavo del!««

»Ho, ho, dasi preseda ti,
to moram ti povedati:

Ne bodeš ga, ne bodeš vjel,
če pride angelj Azrael.«

In strah mu lice spreleti,
in plašno paša govori:

»»Ne bodem ga, ne bodem vjel,
če pride angelj Azrael.««

Zaprta so njena okenca . . .

Zaprta so njena okenca,
in ona spi božji sen.
A kje bi jaz spal, kako bi jaz spal?
Pod milo nebo grem ven.

Tu . . . tam . . . se utrne zvezdica
kot solza iz oči . . .
O krasni ljubezni šepečejo
bleščeči tisoči.

Med njimi kot srebrn čoln
pa plove blede ščip;
smehljajo se mu zvezdice,
ko skrije se za hrib.

A da bi moja znali bol
bleščeči tisoči,
od smeha bi jim padale
solzice iz oči . . .

Pesmica o pisarju.

Kako ta presneti pisar
podpiše prelepó
vsa pisma za denar,
pobotnico, tožbó.

Pa včeraj je šel zvečer
podpisat k Zaplotnici,
sosedki, na kvarter
ime na pobotnici.

Zapisal sredi srcá
imeni njuni je skup;
pobotala se sta
za jeden vroč poljub . . .

ln ko objel jo je,
še priče ni prizval, —
ko ji prisegel je,
še luči ni prižgal!

Oj ti presneti pisar!
Nič drugega brez kron,
vse drugo za denar —
le ljubil je vselej zastonj!

Misli.

Tíhi gaj, mrtvi gaj
že nič več ne šumi . . .
Le še malokedaj
skozenj ptička leti,
le še malokedaj
lép spomin se vzbudi:
kako smo ljubili, živeli . . .
Tudi tebe, o gaj moj boróvi,
tudi tebe so danes odeli
snegoví . . .

Romanca.

Ne kesaj se, ljuba moja!
Da ne maraš me, bi rada
drugim, meni pokazala.
Vendar, vendar ti je žal,

če zapaziš, da mi žalost
vedro čelo potemnjuje,
če zapaziš, da se k drugim
spet obrača pogled moj.

Rado bi ljubilo, rado
moje srce druga lica,
ah, in tebe pozabilo,
neprijazna, kakor si.

Kakor veje s krasnim cvetjem
širijo mi bele roké
in skrivnostno — kakor luna,
ko skoz goste sence zrè —

zrejo me prijazne deve
smehljajoče, vprašujoče,
in besede zapeljive
usta njih šepčejo.

A zaman, podoba ena
plava pred menoj, in drugim
ni odprto srce moje.
Ve-li večni Bog, zakaj?

Ha! . . . Pokazala bi rada,
da ne ljubiš me, ne maraš;
da me ljubiš, jaz povem ti,
ker samà tegà ne veš.

Dan pa pride in je blizu,
da boš mene poiskala,
da boš bol mi potožila
svojo z rosnimi očmi . . .

A sedaj je tò še skrito,
ker pomlad še ni v aprilu,
in lepo duhteče cvetke
vzbuja šele gorki maj.

Še jedenkrat rečem . . .

Še jedenkrat rečem: Devica,
ne pojdi, ne pojdi od tód!
Zaman, to je tvoja kaprica,
ti greš, no pa srečo na pot!

Enkrat še oči govorijo,
enkrat še mi je paradiž
odprt za trenotek. Adijo!
Vlak žvižga, in proč mi hitiš!

Vlak tam za meglenimi griči
zažvižga in se izgubi,
in ti — sediš v mirnem kotiči,
in náme — pozabila si.

Nedelja je danes . . .

Nedelja je danes, nedelja,
vse črni peščeni so poti;
igranja, zabav in veselja
so polni gostilniški koti.

Le dva sta, ki tépek in léšnik
ne dasta za sladke maslenke;
ne dasta fijakar in pesnik
za vraga ne konj za mladenke.

Ej dobro, da služim drugače
kot ona rumene denarce,
kak sicer bi rezal si krače,
kak danes bi praznil kozarce?

Kedar za gorami . . .

Kedar za gorami tam daljnimi
nebeško solnce zahaja,
črna tema se vzdigne od vzhoda tam,
črna žalost pa v duši vstaja.

Brez svetle mi luči živeti ni moč,
in iskal sem jo v pergamenih;
iskal sem jo v knjigah do polnoči,
a nisem je našel v nobenih.

Iskal je v naravi in v zvezde sem zrl.
O pač so v njih trdi zakoni,
o mrzlo, tak mrzlo, da strah, mi zro
nešteti milijoni.

Naposled si ti, moje lepo dekle,
temó razsvetlila in sušo
rosila s solzami — in srečen sem zrl
v deviško tvojo dušo.

In kedar zdaj solnce za daljne goré,
za tihe vrhove se skrije,
zasveti mi luč tvojih lepih oči,
še lepši mi danek zasije.

Šum vira in zefira . . .

Šum vira in zefira
pa gaja zelenega,
žar kamna in cyklamna
in solnca rumenega,
duh vijolic in trnjolic,
ki sapica žene ga,
mirú mi ne morete dati,
mirú izgubljenega . . .
Pa pride čarodejka,
me dobi zapuščenega . . .
Šum, žar in duh, ni treba mi vas
— nobenega.

Francu Prešernu.

Kot svetel kerub duša tvoja sred višin
hitela nevtolažena,
v očeh globokih ljudskih bolečin
najhujša je bila izražena.
Letela daleko . . . A kje dobila je
ljubezen zvesto, neomajano ?
Vrnila se, težko solzo prelila je
nad domovino, tolikrat izdajano.
Iz solz pa je vzrastel grm cvetoč.
Vršiči se v šepetu poljubujejo,
v tajinstveni ljubezni vsako noč
predrobni slavčki se tope, vzdihujejo.

In zopet je danes prekrasen dan...

In zopet je danes prekrasen dan,
in kakor v nekdanjih dnovih
na kapiteljnu sveti se zlati križ
pa se koplje tam v mirnih valovih.

Ah, valovi, svedoki mi srečnih dni,
še vedno ste tukaj v pogorji?
Ah, motiš se, motiš, že davno oni
tam v črnem plavajo morji.

Ob pisano ladijo pluskajo tam,
nad njimi letijo delfini,
veselijo se, ne želijo si
po stari domovini.

Nič več te ni, ljubica, prejšnjih dni,
v meščank naših živi sredini...
Kaj delaš? Kod hodiš? Al misliš na-me?
Bežite, bežite, spomini!

Zašlo je žarko solnce . . .

Zašlo je žarko solnce,
utihnil daljni zvon,
a v naši tih sobici
še poje polifon.

In v moje srce slavček
predrobni je zletel,
predrobno spletel gnezdece,
predrobno je zapel.

Kot o večerih poje
ob senčni stružici
o svoji lahki ljubici,
plahi družici.

Njegove melodije
pa not nič nimajo,
njegova sladka čustva pa
se nič ne rimajo.

Ni vinca tako sladkega
še v Beli Krajini,
kot dražestno so ti sladki,
poljubčki najini.

Le daj, le daj, o ljubica
vsaj še deset minut,
potem bo slavčka vzdignila
iz gnezdeca perut.

Zašlo je žarko solnce,
utihnil daljni zvon,
utihnil tudi davno že
pojoči polifon.

Meglica vso vas že pokrivala je . . .

Meglica vso vas že pokrivala je,
okoli in okoli
od tihih rožic v polji
vonjava se sladka razlivala je.

Pred hišo je lajal vaš sultan močno,
in mucika je predla,
a ti si k meni sedla,
črvljala poredno tako:

»Pa misli, se vé, da je meni kaj mar,
če tiste brke više!
Naj le brado obriše!
O, mene pa že ne dobi nikdar!«

Tako si dejala, in dražesten smeh
krog usten zaigral je,
na lici probežal je
in skrnil se tam v majčkenih jamicah dveh.

V teh jamicah dveh je takó lepo,
da je kar neverjetno;
to je tako prijetno,
da v njih sem izgubil vso pamet svojó.

Pa kaj mi bo pamet! He, naj le beži,
saj ji nihče ne brani!
Le ti, dekle, ostani
pri meni s porednimi jamicami!

literarni pust.

Preljubi moji literati,
danès je pust — vseh norcev god!
Zato ga čemo praznovati,
naročil vinski sem vam sod.
In pili so; kot gobe suhe
vsi literati pili so,
poetje, avtorji ko muhe
pijani kmalu bili so.
Pa kaj je pesnik rekel neki?
Pa kaj je novelist dejal?
O — da se tam pri kamnoseki
že kleše zanj piedestal . . .
O, da je že svetovno znan,
o, in duševni velikan!
Oj raste on! Med literati,
Devalagiri med gorami;
z rokami svetle zvezde klati,
a glavo ima nad zvezdami.

Pijanec.

Đaj mi, daj vinca,
lepa točajka!
Glej, kak se peni
kapljica zlata,
glej, kak mi vreje
kapljica živa,
kak se mi smeje,
in nagajiva
pripoveduje
čarobne bajke
od kučamajke
in o princési
dežele tuje . . .
Še, še prinesi
vinca iz hrama,
da ne bom jezen,
sicer ljubezen
bodi med nama!
Pa čašo primi,
malo napij mi,
k meni prisedi
in me ne gledí
kakor hudiček . . .
Še en poliček
ljubica moja!
Hôja, di, hôja.
Ná mi tu kito,
ná za spominek!
Vanjo so rože

tri mi povite.
Prva je roža
lep rožmarinek,
vedno zelen je;
naju zvestoba
bo vse življenje
trdna do groba.
Druga je roža,
roža — gartroža,
lepa in rdeča;
najina srca
vedno goreča.
Tretja cvetica
raste sred vrtca,
lilija bela,
najina srca
vedno vesela . . .
Oj, tam za logom
lunica vgasni! . . .
Oj, tam za logom
zvezdice krasne . . .
Druga za drugo
skrije se, vgasne . . .
Kaj si storila,
da si med žene
mlade stopila?
Več ne bom nosil
drobnih rezedic
v krasnih večerih,
več ne bom prosil
sladkih besedic.
Aj, jaz pa pojdem,
v belo gostilno,

aj, jaz pa pojdem,
da te pozabim,
da se tam silno,
silno napijem,
krone porabim.
Čaša je prazna . . .
Daj mi . . . Vrag vzemi
tebe in uro,
kaj bom šel s kuro
Spat!? . . . Ti se vari,
da ne zavre mi
kryca po žilah! . . .
Oj, oj, nikari . . .
Hlapec in dekla
skupaj pritekla . . .
O saj že grem, grem . . .
oj, oj, že zunaj,
oj, oj na cesti,
ti primojdunaj! . . .
Luni kar dve sti
gori v oblakih,
da nikdar takih:
jedna zelena,
druga rudeča,
jedna se smeje
kakor nobena!
Lica široka,
usta še večja,
druga se joka
kakor nikoli,
solze debele
kapajo doli . . .
Hôja, di, hôja
ljubica moja . . .

Skozi gozd je šel . . .

Skozi gozd je šel,
skozi temen gozd —
v srcu žalost in britkost.

Vprašal je drevo
zelenečih vej:
»Imaš-li drugov, povej!«

Reklo je drevo:
»Imam, imam jih,
kot je listov zelenih.

Če se veselim,
veselijo se,
z mano žalostijo se!«

In dejal je: »Glej,
jaz pa sam s seboj . . .
Bodi Ti prijatelj moj!«

Zašumelo je
in se znižalo
in se mu približalo . . .

Vzelo k sebi ga,
in nič več ni sam . . .
Zdaj visi na veji tam.

Jaz nimam več palm . . .

Jaz nimam več palm in lotosa več
in drugih eksotičnih cvetov;
jaz nimam gazelic in španskih romanc,
jaz nimam več laških sonetov.

Imam pa vijolic duhtečih in rož
in lilij visokih tudi;
in ž njimi bom ljubici svoji krasil
prelepe bele grudi . . .

Zapuščeni.

Še lani sva ljubila se,
a letos omožila se
je ljubica moja.
In še je zima in še ni rož,
pa že pride k meni njen lepi mož.
Ej, lepi mož, lepa gospa!
»Preljubi moj, predragi moj,
moja ženka bo porodila nocoj!«
In tako je dejal repeč:
»Naredi mi zibko pisano,
na jedno stran rožo narisano,
na drugo pa nagelj rdeč,
da bo zibala, da bo sanjala,
z noge da bo zibko poganjala
in aja-tutajala.«

In delam zibko pisano,
na jedno stran rožo narisano,
na drugo pa nagelj rdeč;
da bo zibala, da bo sanjala,
z noge da bo zibko poganjala
in aja-tutajala.

Že delam jo tri dni, tri noči,
pri mojem srcu zdravja ni,
ah, kakor da vidim, se mi zdi,
pred sabo črno krsto tu,
vse svoje želje, vse nade na dnu,
vse svoje srečne dni . . .

R o ž i.

Le pa roža
v svetli gredici, zelenem vrti,
sapica boža,
lici rumeni ti, ustni odprti!

Pesmi pa moje, živahni metuljčki,
ki so pripluli na tankih perutih,
naj se na trnih pobodli bi krutih,
naj bi poginili, krasni metuljčki?

Ej, pa ne marajo mladi umirati,
ej, pa ne marajo zreti le na-te!
Oni si hočejo v svoje kosmate,
gladke trebuščke meda nabirati.

To so navihani mladi Lukulčki,
tebi zastonj že ne bodo služili;
drugi se bodo ti rajše pridružili,
kratek čas delali — krasni metuljčki.

Čuj, za logom
klopica! Prideš? ... Vsaj za minuto ...
Ali pa z Bogom!
Saj radi tebe ne pojdem pod kuto. —

Ptička.

Ptička zapevala
v zelenem boru,
slušala deva jo
na belem dvoru.

Kaj je povedala,
kaj je zapela ?
Da je tri ptičke že
ljubčke imela.

»Ej, ej, ti ptičica,
ptičica zala,
je-li, četrtega
zdaj boš iskala ?«

»»Bodem iskala ga,
bodem dobila,
ž njim, kakor z drugimi
bodem storila!««

Slušala deva jo
in zardela,
pescico tako je
tudi zapela.

Podgorska svetnica.

Ko približa se mrak, zapusti beli dvor
in gre k Matere božje kapelici gor
gozdarjeva hčerka Marica.
Pred kamenim deva oltarjem kleči . . .
Raz obokani strop pa svetilka visi,
vsa v rožah je lurška Devica.

Pa podgorska že mamka zanetila je,
aj večernica zvezda zasvetila je,
aj že vetrč zavel od zapada.
Ko še rožica moli, devojka tam,
pidrevé, pidrevé Mariji pred hram
lovski psi kakor blišk iznenada.

Kako je njen pogled boječ in plah!
Njene grudi prebele pa zožil je strah,
in kako pač dekle trepetá mi!
Glej, tu se prikaže iz temnih vej,
jo pogleda začuden in stopi naprej
mlad lovec, da, s puško na rami!

»Nič psov se, prelepa devojka, ne boj,
in dovoliš, da grem tja do ceste s teboj,
do cesarske, do belega doma?
Gotovo si lepa gozdarjeva hči,
o kateri vse ljudstvo okrog govori,
da večer vsak h kapelici roma?«

Ni vedela ona, ni kaj, ni kako,
in molče mu podala je belo rokó
in besedo poslušala sladko.
A ko se na cesti tam ločil je,
oj to se lepo priporočil je
in obljubil ji priti čez kratko.

»Lepa hčerka mojã, prej vesela tako,
zakaj si, zakaj si začela tako
povešati lice otožno ?
In zakaj tak zamišljena, hčerka, sediš,
si li bolna ? Morebiti si česa želiš,
ali morda tak moliš pobožno ?««

»Saj nisem ne bolna, prav nič se ne boj,
in tudi molila še nisem nocoj!«
Očetu je hčerka dejala;
»In tudi ničesar srce ne želi.«
Ah, to si lagala, gozdarjeva hči,
ko to si očetu dejala!

»»No, če bleda bi nunica rada bila
in k častitim Klarisinjam rada bi šla,
ne bo se ti nikdar branilo.««
Tako je gozdar lepi hčerki dejal,
a nikdar ni vedel, a nikdar ni znal,
kaj srce je mladenki težilo . . .

In prešel je dan in pretekla je noč,
minil eden teden, o dva sta že proč,
pa na cesti — poglej — na cesarski
pred kočijo konjiča, hej, vrana mi dva
ko ptiča brza nad poljanami dva
letita proti hiši gozdarski.

»Bog vas živi, gozdar, Bog ohrani vaš krov!
A jaz sem pripeljal se danes na lov
na srnico s puškico tenko.«
»»Predlanskim tu zvrnil se zadnji je par««
»O saj meni ni take srnice mar,
vašo hčerko mi dajte za ženko!«

»»Mojo hčerko bi radi za svojo ženó?
Prav lepo! Jaz nimam prav nič zoper to,
ali ona je živa svetnica!
In prej ko ne pojde v kak tih samostan,
in prej ko ne boste prosili zaman,
no, vendar mogoče . . . Marica!

Poslušaj me, ljubljena hčerka mojà:
da bila bi ženka mu, lepa gospa,
ta lepi mladenič te snubi!
Iz srca bi rad bil zakonski tvoj mož,
a kaj, ko ga menda hotela ne boš . . .««
»A kaj da ne, očka moj ljubi? . . .«

In pohitel je lovec k nevesni vesel
in za belo ročico je ljubo prijel
in poljubil na lica razvnetà.
Zasmejal se starec in tlesknil ob dlan:
»»Ho, hčerka, od kdaj pa je to — samostan?
No, to ste, no to ste dekleta.««

Take so . . .

V mladosti tam daljnji, izgubljeni mi
pač gledal sem rad vas — device:
Cecilija, Barbara, Nežica,
device-mučenice!

Kako sem se čudil obrazom takrat
in lepim deviškim telesom;
in tihe so bile, trpele mirnó
in gledale proti nebesom.

Zakaj ste postale vse druge sedaj,
Cecilija, Barbara, Nežka?
Nič več ne krasi vas trpljenje sladkó
in tista svetloba nebeška.

Ah . . . Nežica nima več jančka v rokàh,
ima le prav drobnega mopsa,
a z Barbaro hodi prav sladek gospod
in nosi ji v žepu roks-dropsa.

Cecilija več proti nebu ne zre
in tudi ne svira, ne poje;
poveša prav ljubko glavico svojo,
in ona — dekletce je moje.

Res, deklica, ti me ljubiš?

Res, deklica, ti me ljubiš?
Saj ni povedati greh,
kar berem tak čisto, tak jasno
v tvojih nedolžnih očeh.

Prav, prav! Le molči še vedno,
ker ti sramovala bi se;
in kakor me gledaš nedolžno,
nedolžno zlagala bi se.

Le molči in pusti, da pijem
ljubezen iz tvojih oči,
a kadar ti bode zadosti,
z ročicami si jih zakrij!

Noč na poljani.

Konec je že vendar dneva
trudnega, nemirnega;
legel je popotnik v travo
sredi polja širnega.

Ko pa ležal je in gledal
v tihe zvezde vrh neba,
prišla mu je v srce misel,
misl žalostna bila:

»Ni mi starišev prijaznih,
dobrih sester, bratcev ni . . .
Oh, da mogel bi počiti
vsaj pri ljubici gorkl!

Lepa, gizdava devojka
postelj bi narejala
in ozirala se name
in poredno smejala.

Govora se bi veselil
in smehljanja njenega,
in nič več se ne bi čutil
tako zapuščenega . . .«

Ko tako je gledal v zvezde
vrh neba večernega,
zašumele so mu trave
sredi polja širnega:

»Kaj pač govoriš, popotnik!
da jih nimaš starišev?
Nimaš sestic, nimaš ljube,
nimaš jih tovarišev?

Stariši, prijazni bratci
v senčnih ti drevesih so;
dobre sestre, svetle zvezde
gori na nebesih so.

Stariši, prijazni bratci
sence hladne ti dajó,
dobre sestre, svetle zvezde
te prijazno gledajo.

Ljubica, poljana krasna,
pa v naročaju drži
in šepeče tajne bajke,
dokler ne zaspiš na nji.«

Tam zunaj je sneg.

Tam zunaj je sneg
in burja nezvanka,
a tebe, nevnanka,
le radost in smeh.

Ah, vse drugo je šlo,
le tvoj pogled žari še,
tvoje lice rudi še
kot nekdam lepo.

Ni več na vrteh
lepih rožic razvitih,
vijolic ni skritih,
lilij belih ko sneg.

Toda ti si krasna,
tako strastna in vroča
in sredi naročja
ti vsa si moja.

Laokoont.

Od mehkih rok, od belih rok
kot Laokoont ovit,
iz ust ji strastno pijem strup
ko sladki pikolit.

V očeh ji niso Kerubim
in niso Serafim,
in Lucifer samo, a jaz
njegov sem pobratim.

Kako žari obrazek ji
kot v duhu pekla plamen,
a jaz v tem plamenu gorim
na veke pogubljen.

Pač lepa, rajska kača si,
mehka in živa ti,
in blaženstvo je, ljubica,
s teboj prebivati.

Pa bodi, kača, ljubica,
a jaz Laokoont,
Trojanci pa naj zijejo
na nas in Helespont!

To vse ljubezen stori.

✓čera j sem pozdravil ljubo,
ona pa na grudi
glavico ljubo nagnila,
odvrnila tudi.

Danes sreča me prijatelj:
»Zdravo! Dva oblačka
pod očmi . . . A kje si krokal,
da imaš zdaj mačka?«

Tam sosedu porogljivo
drugi me obira:
»Glej, kako je bled poeta,
že poetizira!«

Pride tretji in se čudi:
»Bog te čuvaj zlega,
kaj da bolj se ne varuješ?
Bolen si, kolega!

Bolen si, kolega dragi,
pojdem po zdravnika!«
»»Ha, če pravega pripelješ,
hvala ti velika!««

Jagnjet .

Oj ti jagnjet visokorastoči,
ti brezkončno trepetajoči,
pozdravljen mi! — V tvoji bližini
na zeleni višini
ali bela pristava se skriva
ali dom, ki v njem župnik prebiva,
ali kranjski gradič.

En polič
še pod nič,
in poljubček
vroč
krasotici . . .
In ljubček
gre proč
po gorici
glasno ukajoč,
tebe, jagnjet, znamenje verno,
hvaleč neizmerno.

Na trgu.

Noč trudna molči,
nezamudna beži
črez mestni trg luna sanjava.
Vse v mraku mirno,
na vodnjaku samo
tih veterc z vodoj poigrava.
Vodice šume
in rosice prše
brez konca v broneno kotanjo;
brezdanj je ta vir,
šepetanje, nemir
brezkončna, kot misli so nanjo.
Pa blizi ni cest,
ah v Elizij, do zvezd
ne morete kaplje šumeče.
In smele želje
do Angele moje
hitite zaman hrepeneče . . .
Noč trudna molči,
nezamudna beži
črez mestni trg luna sanjava,
in ruši pokoj
moji duši nocoj;
brezskrbno pa ljubica spava.

Šumi les . . .

Šumi les. Greva
po senčnih potéh,
molčiva, brblja
pa sinica v vrhéh:
Fuj, fuj, cicifuj!

Kraj tihe vasi,
Marijo zvoní.
Marija molči . . .
V mojem srcu žgoli:
Fuj, fuj, cicifuj.

Šumi les . . . In jaz
zavriskam glasno.
In skrìje obraz,
jo poljubim sladko. -
Fuj, fuj, cicifuj.

Bo kmalu zvonil,
zvonil bo zaman,
ah, zaman bo glasil:
Fuj, fuj, cicifuj . . .

Pesmi kritiku.

Me smo čebelice,
letamo v panje,
vèn, zopet vanje,
nosimo v celice
polno medú.
Daj nam mirú,
kritik! Pri mizi
črk nam ne grizi,
sloy nam ne strizi,
ne pridi nam blizi!
Mé se ne slinimo,
mé te ne vikamo;
v obraz ti šinemo
in te opikamo.
Daj nam mirú!

Moje ljubice.

Lipa je šumela,
pa utihnila.
In cvetel je kostanj,
zima cvet upihnila.
Vitka smreka, zelenela nisi,
pa duhtela si,
zeleneča ovenela nisi.
Ko zbledela si,
to si bila priča
malega božiča.
Prva ljuba bila črnolaska,
pa — umrla je,
druga ljuba bila rjavolaska,
pa se z manoj sprla je;
sit sem bil do grla je.
Tretja moja ljubica je vitka,
bolj ko smreka sred lesá,
in do zadnjega počitka
bodeš ljuba sred srcá.
Saj če boš zbledela,
ljubica — blondinka,
v rokah boš imela
kodrolaščka — sinka.

Žalostinka.

Našo staro sivko
so prodali danes.
Petdeset forintov
dal je zanjo Janez
izpod Črmošnjic.
Tako lepo vime,
ah, ji je bengljalo!
Tri golide mleka
vsak večer je dalo,
pa še prav zares!
Ah, ti moj želodček,
to boš revež jokal,
krčil se v bolesti,
ko ne boš več lokal
iz skodelice.
Žalostno boš krulil —
a zaman.

Resnica.

Skrili so resnico,
deklico nebeško;
vrgli jo v temnico
srednjeveško.

Tam je zdihovala
dolgo, dolgo časa
ta devica, spala
zlatolasa.

Videla ni reva,
kak nebeško solnce
na planine seva,
na zelene holmce.

Slišala nikoli
širnih rek šumenja,
niti v ječi hudi
govorjenja.

Prišel pa je v kraje
v zapuščeni lozi
vitez mlad jahaje
nekdaj skozi.

In ko je zagledal
grad v daljavi črni,
pot si je naredil
sam med trni.

Prišel v grad, v hodnike
je prišel bobneče,
sobe prevelike,
dvore preblesteče.

Groza ga obhaja.
V vsaki grajski sobi
krasno ko sred raja,
tiho, kakor v grobi.

A v dvorani zadnji
glej, leži devica;
kakor dan pomladnji
cvetejo ji lica.

Kakor dan v pomladi
kakor rdeča hruška,
vitka kot v ogradi
belouška.

Kdo bi se premagal,
kdo bi se ne zgubil?
Vitez je omagal,
jo poljubil.

Dražestna devica
vzdihnila, odprla
je oči — ah, ni še,
ni umrla!

Sladko nasmehljala
vitezu se deva,
ljubko pozdravljala
svit je dneva.

Šla je ž njim iz grada
po vsem širnem svetu,
in »resnica mlada
še je v cvetu«.

V mlina.

V zeleni dolini,
tam v šumečem lesi
raste breza srebrlista.
Tam ob belem mlini
pod visokimi kolesi
vije se vodica čista.

Pod večerno zoro
pridem jaz črez goro
po lesovih skritih,
potih kamenitih.

»Dober večer, Bog daj,
mlinarica mlada!«
»»Dober večer, Bog daj,
duša golobrada!««

»Si li žito zmlela?«
»»Še ga nisem vsula.««
»Boš pa zdaj trpela
in za kazen čula.«

V kotu drobni plamen
žalostno trepeče.
Ona gre pred kamen,
žita vanj nameče.

»Mlinarica, pridi,
ali plamen vgasni,
da se pač ne vidi,
kak devojki krasni
poljubujem lice.
Le ropoči v hiši,
da se pač ne sliši
najine govorice.«

Hitro sredi hrama
kamni se vrtijo,
kratke ure nama
kakor blisk bežijo.

Na poljani . . .

Na poljani, na poljani
javor bel stoji,
na poljano, na poljano
solnce ne blešči!
Za lesovje, za pogorje
šlo je, šlo je v sveto morje,
in nič več ga ni . . .
Ona šla je davno, šla
in ne vrne se —
kakor zvezda vrh neba,
ko utrne se . . .

Nekemu pesniku.

Na plotu stoji petelinček,
in poje lepo, in poje glasno.
In hvalijo njega občutke
vse cibke in čopke in putke:
»Kokó, kokodájsk, kokó!«

To sliši siv osliček
in vzdigne glavo od tal:
Viž, ko bi ti kukurical,
vse putke bi k sebi priklical,
petêha v koš bi dejal!

Pa kaj je storil osliček?
I, no, kukuricnil tako,
da putke je splašil v dvorišču!
No, mož mu je dal po hrbtišču
dve gorki in dve za uhó.

Večer.

Tam skrivoma
zvezdic pastir
črez log hiti.
Polagoma
objame mir
polja, vasi.
Potihoma
odpri mi dver,
županja hči!

Ah, skrivoma,
polagoma,
potihoma
v srce prišla
je misel taka
skrivnostna.

Od mraka
do dne belega
nemirna ne
ostavi me.
Pa ti, dekle,
ozdravi me!

Pred krčmo.

Oj, mošnjo, pamet in srce
mi vzela bleda Fani;
zaprla hišne duri je
in me spodila strani.

Klobuka pa le vzela ni
natakarica Fančka;
na sredi ceste zdaj stojim,
a ona znotraj spančka.

Oj svetle zvezde vrh neba,
prebele desetice,
ki smuknile ste v lačni žep
prelepe krčmarice:

Ve nedosežne ste mi zdaj
ko njene bele grudi;
in luna, ki se mi smehljaš —
in Fani menda tudi!

Staro srečo zopet si mi dala . . .

Staro srečo zopet si mi dala,
ko si ljubo me pogledala,
in ko si mi belo roko dala,
vse si, ljuba, s tem povedala.

Pel bom zopet kakor drobni ptiček,
ko zapustil je jetništva kraj,
ko zletel je na livado prosto
k svojim drugom, družicam nazaj.

Ne, molim te ne . . .

Ne, molim te ne, le ne misli nikar,
saj nisi nikakšna svetnica!
In veš, da bi deli te notri v oltar,
ko bila bi kaka svetnica.

In tudi ne bodem od daleč te zrl,
saj nisi ti Jeriho mesto!
In nisem jaz Mojzes, da prej bi umrl,
ko prišel bi v Jeriho mesto.

In grozen je s tabo res, ljubica, križ,
ker sama ne veš, kaj da hočeš!
In če te ne ljubim, se grdo držiš,
in če te poljubljam, se jočeš.

Vse druge sedaj bodem strune napel,
nič več te ne božal, ne gladil,
in prosil še manj! Bom za ženko te vzal
in kmalu te reda navadil!

Zimska idila.

Proti cerkvi veseli mi svatje gredó
po snegu, po snegu v svečani;
nevestica ima že sivo glavó,
a ženin kožuh s tulipani.

In' v cerkvi zagodejo šolski gospod
okrogle, pa v durih, ne v molih.
Dekletca so mlada poskrila se v kot,
v cerkvenih se kihajo stolih.

Tam zunaj je zima, aj zimica pač,
pa vendarle solnčece greje!
Potok se hahljá, ker ne more drugač,
poredno se vetrček smeje.

Pa kaj, da se ne bi smejal pač sladkó
potoček in veterc s farani,
ko ima nevesta že sivo glavó,
a ženin kožuh s tulipani!

V katedrali.

Kako je nemirno, nemirno nocoj!
Glej! Temna katedrala,
ta bode gotovo mi dala pokoj
in srčni mir mi dala.

»Oj vsliši nas, sveta Poródica tí!«
Vsa množica moli goreče;
tam v kotu cvetoča devojka kleči,
molitev pobožno šepeče.

A jaz — se prekrížam, poškrópip z vodój
in grem — a, katedrala,
ni v tebi ne vlada mir in pokoj,
še večji nemir si mi dala.

Novi akordi.

I.

»Pojdite k vragu, neumne besede,
čuvstev nerodne šivilje!
Ali ni jedne iz vaše ni srede,
jedne tak modre Šembilije,
da bi si upala gori do blede
ljubice, tanke mi lilije?»

»Jaz.« »A kako ti je, mala, ime?»
»Ljubim.« »Tvoj oče?» »Nemirno srce.«
»A tvoja mati?» »Pa duša je tajna.«
»In domovina?» »Vsa zemlja brezkrajna.«
»Pojdi! Morda se v ponižnem te krili
lilija moja usmili.«

II.

Oj tisoč zank in spon
in trnkov milijon
bi želel, da bi te dobil,
o draga!

Postal sem lahkokril
škrjanček, torej čuj
me, ljubica, ne suj
me s praga!

Oj tisoč zank in spon
in trnkov milijon
bi želel, da bi te dobil,
o ljuba!

A kdo te je ovil,
da vsa si zmedena,
zavita in zapredena
ko buba?

Postaneš li metulj?
O potlej bom odplul
s teboj do zvezd, do raja,
v azur . . .

Tja gori se izgubljala
in bova se poljubljala
brez konca in kraja,
brez ur . . .

Na molu San Carlo.

I.

Na tisoče let, vsaki dan
hitiš čez visoko obočje
k nižinam obzorja
v mehko naročje
vesoljnega morja,
solnce nebeško!

Poslušáš na tisoče let
lahne govorice
in zreš neprestano
v mokre zenice
ti strastno in vdano
drhteče neveste.

Kako bi žarelo ti
v samotah neskončne praznine,
kako bi živelo ti?
Ko jaz, ki mi gine
mladost neveselo
brez ljubice drage?

Kaj ne, da bi dalo ti
življenje večno kaj rado
za jedno družico,
drobno in mlado
nebeško zvezdico,
za jeden trenotek?

II.

Sijaj, sijaj, solnce
na te šumeče vodice!
Naj se, naj se spominjam
sladke nje govorice!

Sijaj, sijaj, solnce
na te mirne ravani!
Naj se, naj se spominjam
na njen pogled vdani!

Ti do dna jim siješ,
car nebesni, visoki,
nad zemljo hiteči
jastreb bistrooki.

Ali jaz, ljubica, nisem
skozi oči milino
videl ti v grudi neverne,
v tvojega srca temino.

Nisem videl jaz slepec
nezvestobe tvoje,
črva, neverna ljuba,
ki ti v srcu gloje.

III.

No, časi so minoli,
zbežali ko potok bežeč,
kot oblak nad ravninami gnani —
in, ljubica lepa, nikoli
midva se ne vidiva več!
Če pa v žitja se snideva struji,
spoznati ne bo se nam moč;
in če se spoznava, neznani
ostaneta srci in tuji,
ko južni dan, severa noč.

IV.

Moj Bog, kako je pač ljubil to noč,
te mrzle zvezdice
in bele ravnice
moj pogled vroč!
Kako je ljubilo moje srce
tišino in mir,
ko je prišel večer
nad temne goré, —
tedaj, ko je zibelj v kaminu žolt
zlatil svetlobo mehkih las,
tvoj vitki stas
in belo polt.
Še vedno pred mano leskečejo
tvoje črne se oči,
glasovi sladki, kot prejšnje dni
trepečejo.
Saj vi glasovi ste bili,
ki mene prevarili ste,
saj vi pogledi ste bili,
ki mene preslepili ste.

V.

No, časi so minoli,
ko sem ljubil bledo smrt,
sedaj pa ljubim tebe,
o juga solnčni vrt!
Kjer se razkošne rože
valov dotikajo,
med njimi pisane kače
nakvišku sikajo.
Lepo zaznamovane
z znamenjem križa so,
potomke one kače
iz paradiža so.
Krog žrtev se nesrečnih
drhteč ovijajo
in jim življenje sladko
do dna izpijajo.
In rože nad valovi
in solnčni žar v valéh,
narave tisočeri
šepet in jok in smeh,
ah, vse drhti v razkošju
in vse veselo je:
kaj čuda, da še moje
srce se vnelo je!
Da je hvaležno tebi,
ki mu ljubav deliš,
o solnce jasno, roža
in sladki paradiž!

VI.

Kakor labud belogrudi počasi,
plove moj čoln po gladini morjã,
tiho se koplje v šumečih valovih,
v blaženstvu koplje se duša mojã.

»Čudež si, ljubica ti, naredila,
smrt ti od mene pahnila si;
zopet si nade mi v srcu prižgala,
zopet življenje vanj dahnila si.

Jaz sem umrl. Oj dekle, pomisli:
Moje široko razprte oči
videle niso nebeškega solnca;
sladkih ni čulo uho melodij.

V moje srce se iz nežnega loka
ostra puščica izprožila ni;
za-me ni pomlad na licih vscvetela,
grud se deviška izožila ni.

Klečal sem okamenel pred oltarjem,
ki ga krasil kamenit je idol;
molil sem krasno, a hladno obličje,
molil celo kameniti prestol.

Menil sem pač, da ta hladna devica
roke na prsih razkrižala bo,
z mehkim nasmehom se, milim pogledom
vèrnemu slugi približala bo.

In šele ti . . . Toda nisem ji mogel
praviti dalje historije te;
smeh je ušel pri očeh nagajivih,
smeh ji ušel skozi ustne sladké.

In zasmeljalo se morje prostrano
in zasmeljal se je lahni zefir,
in zasmeljale se drobne zvezdìce
v tihi, neskončni, brezdanji večer.

Toda zaprl sem ji ustnice zlobne,
s strastnim poljubom zaprl sem jih . . .
Čolnič hiti ko labud belogrudi,
veterc objema nas lahen in tih.

GAZELE

I.

Pa zelene brstiče poganja
vsaka vejica kostanja.
In poljubi jih solnce jedenkrat,
pa privabi že listke zelene;
in poljubi jih solnce drugikrat,
sredi listkov že cvetje požene;
in poljubi jih solnce tretjikrat,
ah, že je omamilo mene.

II.

Č^yrez pesek bel, od senc poljubovan,
gre ljuba nasproti ta krasni dan.
Vzbrstele so nežne ji grudi,
mehke so in polne ji tudi;
čim mečje so in pólneje,
tem bolj moje srce bólnó je.
Ali ti si mi bleða ko beli sneg,
ko beli, že davno skopneli sneg!

III.

V solncu večernem na trgu skoz okna obrazki ko mak skrivno pokukali so. Pa zakaj? I, šel je črez tlak. Šel je iz mesta, na polje, za reko, ki roža tam raste, roža vsa polna čebelic. Zakaj? I, med je sladak. Hodil je gori pa doli in že so nebeške zvezdice ljubko zasvetile v jasnem. Zakaj? I, saj je že mrak! Čaka in čaka nestrpno in meče drobtine v vodico ribicam urnim, ki švigajo k njim. Pa zakaj? I, nagon je tak.

Dolgo ni treba mu čakati, kmalu se deva prikaže tiho šumeč med grmovjem. Zakaj? I, v službi ni vsak.

IV.

Kamorkoli hodim, veš, kdo z manoj hodi? Tvoja lepa
bradica.

Kaj da z manoj hodi, to naj Bog razsodi, tvoja lepa
bradica.

Pa ne boj se me nikari! . . . Ni se ti odmajala,
da bi se kedaj, ej le brez straha bodi, tvoja lepa bradica.
Toda čuj, da se ne bodeš ugibaje vsajala,
glavo mi je zmešala ko Evo zlođi — tvoja lepa bradica.
Ko si bila pri koncertu, pri kadrilji rajala,
ni zanimala mantilja me po modi — tvoja lepa bradica,
ta me je zanimala, in kjer si se sprehajala,
v šumni družbi, vedno mi po glavi blodi — tvoja lepa
bradica.

Sladka me je pač radost v kapiteljnu obhajala,
ko molila sveto je k svetá Gospodu — tvoja lepa bradica
Pa naj hodim — Ahasverus — križem svet, porajala,
vem, da bode se povsodi — tvoja lepa bradica.
Ah, in vendar bode me opravljala, ovajala,
kadar pojdem na zahodno stran, od tođi — tvoja lepa
bradica!

V.

Љubim, je rekel Jehova in vstvaril v tej uri
zempljico;
ljubim, je vzdihnila zemlja in dala naturi
cvetico;
ljubim, dé ona, kraseča te sladko
devico;
ljubim, še jaz, ko ti pišem to kratko
vrstico.

VI.

Tam za vodami, tam za gorami
luna se svetla pojavila je.
Vsplavala črez njo je tanka meglica,
bel šal kraljici napravila je.
Zvezda pri zvezdi se lesketajoči
krog vladarice postavila je.
Godba šumečih glasov pa jo glasno
tam iz nižine proslavila je.
Radost se zopet je v srce vrnila,
ki ga že zdavnaj ostavila je.
Prišla je ljubica, dete pomladi,
z mehkim me glasom pozdravila je.
Ej, vse načrte in sklepe razuma
v brezдно morja strmoglavila je.
Kakor drveči Nil polja egiptska,
dušo z veseljem poplavila je.

VII.

Le smehlaj se, ljuba, le mežikaj, le šepeči,
da ne bodem nove maše bral, le daj priseči!
Biti hotel sem kedaj jezični doktor,
potlej drugi Hipokrat, Galen, če ne še večji.
In govoril ljubici o najini poroki,
toda zdaj ne sanjam več o goljufivi sreči;
kajti ona je besedo dano prelomila,
ni se bala k drugemu v zakonsko postelj leči . . .
Jaz bom mašnik! In na leci tam visoki
zoper ženske glas povzdigal bom grmeči:
»Njih besede so laži, umetni so smehljaji,
Mefistofelove zanjke njih pogledi so goreči!«
In prijateljem porečem: »Srečo pravo in resnico
najdete samo v tej dvajsetletni kapljici šumeči!
Bolj ko staro, bolj sladko in jasno, ne ko ženska,
vedno bolj se mora vince ti pileči.«

SONETI

Na očetovem grobu.

Povedi, mračni me grobar, s seboj
na zeleni, na senčni grob njegov,
kjer križ železen, kamenit je krov;
pod njim uživa oče svet pokoj.

Ah, dobro ti je tukaj, oče moj!
A jaz potujem pot ti negotov
brez smotra, brez prijateljev, drugóv,
brez sreče, sam, a z dušoj žalostnoj.

Zakaj si pravil, oče, mi nekdam
o svetski sreči, oče? Sèn je sèn!
Življenje je sovraštvo, večni boj . . .

Pač ljubim te, a ker te ljubim, znaj,
ne želel bi ti spet iz groba vèn.
Le spavaj, spavaj, srečni oče moj!

O Jurček, o Jurček . . .

O Jurček, Jurček, ta otrok nevgnan!
Igral se in zanetil ogenj v hiši!
In glej! Že šviga plamen vedno viši,
in noč je svetla kakor beli dan!

»Pomagaj nam, o sveti Florijan!«
Od vseh strani obupen klic se sliši:
»Vodé, vodé! . . . Ne stoj! . . . Nikar ne vzdíši! . . .
Pomagaj! . . .« Ah, in vendar vse — zaman!

Oj Amor, Amor, glavica pretkana,
zanetil ogenj v srcu! To so črezenj
moj očka, majka, to je striček jezen!

Pa kaj, ko ni ga svetega Florjana,
z golido, da pogasil bi ljubezen,
ki je za tebe, ljuba, v srcu vžgana.

Vlah Elija.

Dejal je Vlah Elija: »V tihi lozi,
ki ne drži nobena steza skozi,
tam bela vila je prebivala,
ob zarji v vodi se umivala.

Če starec videl jo, mu Bog pomози!
Srce mu prestrelila, roki, nozi . . .
A pred otroki ni se skrivala,
slaščic jim dala, ki jih vživala.«

Tako sem videl tebe v perivoji,
kako si ljubko s fantom govorila,
ki z drobnimi capljal nožicami.

A da bi prišel jaz k bližini tvoji,
to vem, da bi mi srce prestrelila
s pogleda jeznega puščicami.

Zastonj!

Res težka, pridgar, tvoja je naloga!
O kolikrat svariš jih brez uspeha:
»Kristjani moji, čuvajte se greha,
Boga se bojte!! ...« Nihče te ne vboga.

Res grozen križ je tebi in nadloga,
ker dostikrat ti je že to uteha,
da še ne spita, da se jima zdeha,
gospod soprog in pa gospa soproga.

Res so podložniki ti kaj navskrižni.
I moji niso po najboljšem kroji!
Jim pravim: »Bratje, bodite ponižni!

Ne večne pravde, neprestani boji!
Naj bližnjega krščansko ljubi bližnji!«
Zastonj! Ne slušajo me — brki moji.

Ko na večer ljubo pihlja zefir . . .

Ko na večer ljubo pihlja zefir,
in tiha luna med oblaki plove,
leté čarovnice črez temne krove,
goré, vodé, črez mirni svit jezer.

In kmalu švigajo v poljanski mir
z rogaške gore, vžigajo domove;
a kadar zopet odzvoni danove,
tu hiše, tam skednjà — nikol nikjer! . . .

In ni-li moja sreča prah, pepel,
ki jo očij je tvojih ogenj vzel?
Saj vem, o vem, tvoj ljubček je Mefisto.

Saj vem, da na rogaško goro tisto
te nosi, ljubica — čarovnica,
zvečer namazana kuhovnica.

Jesen.

Oj šumi, šumi, les, šumljaj, šumljaj,
potoček moj, oj sapica, pihljaj!
Trpi mi duša zapuščena, vzdíše . . .
Jaz mislim, mislim, v gozd grem tiho, tiše . . .

»Pozdravljen! Si-li ti, moj ljubček, kaj?«
Strmeč in plašen ozrem se nazaj —
ne vidim nič! . . . V obraz mi vetrč piše
in vznáša listje višje, vedno višje.

Kam greš, jesen? Nekoliko postoj!
»Na jasni jug jaz grem, v toplejše kraje,
na dvor zeleni, beli gradič svoj.

Krog oken sadje tam visi najslaje,
tam krasne so noči.« Jaz grem s teboj,
o starka ljuba, tam bi bil najraje!

V kripti.

Rumeno solnce zapustim in grem
po stolbi dol, kjer božji grob pokojni
blešči v svetlobi luči raznobojni,
kjer zadi ti stojiš, Jeruzalem!

O sveti Sijon! Zopet te uzrem.
Drže pač na-te poti mnogobrojni,
a ne za me . . . Glej, stražnikov razbojni
pogled mi brani, da na pragu mrem.

Te lučke, to so živi mladi dnovi,
ta Kristus, pokopana je mladost.
Da, križana to moja je mladost.

In vendar . . . hvalo bi dajal Jehovi,
da vstala bi ko On v zavezi novi,
pa čas je večni stražnik v nje sladkost.

Zakaj sem bil v kapiteljnu . . .

Zakaj sem bil v kapiteljnu, zakaj! . . .

Tam stala pred oltarjem razsvetljenim,
in v lila-krilu, s slamnikom rumenim,
žarela je ko v jutru rosni maj.

Zakaj sem bil v kapiteljnu, zakaj! — — —
S pogledom, bratci, ah, s pogledom enim
zažgala luč mi v srcu zapuščenem —
vgasnila jo takoj na vekomaj . . .

Zdaj iščem, iščem je povsod okrog,
zdaj v upu rdeč, zdaj v strahu smrtnobled,
zdaj v cerkve grem, zdaj v ulice, zdaj v log.

Zaman! — — — Na nebu se prikaže lep komet,
izgine spet, a vedi večni Bog,
kam pojde on v neznani daljni svet.

Izprehod.

I.

V tiho samoto se kradejo, sijejo
polni nemira in polni mladosti
solnčni prameni, in ljubko se vijejo
lahki zefiri, otroci prostosti.

Živi krilatci v uho meni lijejo
svoje skrivnosti, ljubavne novosti;
srca zaljubljena glasno jim bijejo
v sladkih objemih, v opojni radosti.

Toda molčite, ni meni ko vam
do krasotic, vaših ljubic, na polji,
ni do veselja. Ah, jaz sem pač sam!

O da bi čul vsaj en lahen vzdihljaj
njenega srca v ta daleki gaj! . . .
No, to ne bode nikoli, nikoli.

II.

Bistrica reka, podobna si vdovi,
která žaluje pod senco cipres,
in tako meni ginevajo dnovi
kakor valovi zakriti od brez.

Ali ko poldne zvonijo zvonovi,
kdo te pozdravi z visokih nebes?
Ko te poljubijo žarki njegovi,
kdo vladajoči ti v srcu je knez?

Ti si prelestna, ej ti si prejasna,
toda jasnejše je moje srce;
pridi, poglej, moja ljubica krasna,

v mojega srca globoko morjé,
kdo tam caruje in kdo tam žari?
Nisi li morda, o ljubica, ti? . . .

III.

S sliko to v srcu grem ljubo po loki,
kar se ustavim — pred mano ribnjak!
Toda ne ribice, gladki le boki
dev so ustavili hitri korak.

To so zbežale, te v smehu, te v joki,
vse zarudele in vitke kot mak,
v strahu ko ljuba po šumni poroki,
ko se približa tajinstveni mrak.

Ljube devičice, ah, le se kópajte
ali vsaj lahno po kamenju stópajte,
da si ne ranite belih nožic!

Ni moje srce kak sultan goreč,
ki mu je treba cel harem devic,
jedna je v njem, in že ta je preveč!

IV.

Āesmi nemirne, čemu ste letele
gori na sever iz cvetnega juga?
Občudovat ledenike li bele
ali meglenega morij sodruga?

Ali samotne li fjorde in fjele
ali smereko, ki prazna ji struga
njena je znanka in druge vesele
neme čeri so in žalost in tuga?

Āesmi ve strastne, lepoto Germanke
mrzle in hladne in čiste in tihe
občudovale ste dolgo dovolj.

Zopet pogledjte v oči Gruzijanke,
južne poslušajte zopet mi vzdih,
zopet oživite bolj se in bolj!

V.

Srce neumno! V naravo poglej,
solnce gorí, ah, in v morju strasti
cela narava trepeče; od mej,
šum in poljan in od gorskih redi

miga življenje ti polno nadej.
Ah, ne zamudi teh uric in dni!
Zdaj se na dražestnih grudih ogrej,
zdaj se gorkote in sreče napij!

Pusti zdaj pesmi! In meni veruj:
Tudi brez njih bo še krožil ta svet.
Več pač jih nima krojačev Pariz,

kakor poetov naš bedni komet.
Šijte po módi, dajajte v natis,
pesniki! Srce, a ti? Poljubuj!

VI.

Srce neumno, a ti? Poljubuj!
Srce neumno, ti pesmij ne kuj!
»Rado bi rado, — a dokler resnice
in harmonije in ljubke device

nisem objelo, nikar ne vkažuj:
Srce ne poj mi več, srce, miruj!
Ko pa izginejo črne meglice,
da bom spet jasno ko vinske gorice.

Kadar bom srečno . . . zaklinjam se tebi,
pesmi utihnejo moje . . .
Saj melodije na blaženem nebi,

sreče vzdihljaji, ki duša jih poje —
kaj so li pesmi resnične in bajne,
mile izpovedi sreče brezkrayne?»

Vijolica.

I.

Živela v krasni je nekdaj poljani,
kjer v travah se srebrn potoček vije;
metuljčki gledajo nje lepotije,
in drugi ljubčki okrog nje so zbrani.

Zato upre očesci k nebu vdani,
naj reši jo nevarne tovaršije,
naj v tiho jo samoto, revo, skrije,
da zdaj v nevarnosti je neprestani.

Usliši Bog molitvico naivno
in presadi v samoto cvetko divno.
Tam raste zdaj duhteča in vesela.

Le tu pa tam obišče jo na skrivno,
da bi jo poljubila in objela
in šepetala par minut, čebela.

II.

Temnó je danes, ah, tako temnó!
Kaj vas je treba žalostnih oblakov?
Čuj! Tihih, bližajočih se korakov
kot lahka sanja ona gre mimó.

»Oj, dober večer!« — »»Bog daj!«« — Kak ljubó
tresoč je glasek njen! Odgovor makov
na sapice pozdrav sred cvetličnjakov —
da še trepeče mi srcé bolnó.

Poslušam . . . Nje stopinji vedno tiši . . .
Tak lahno, tiho ljubav, sladka nada
v srcé hití, ne vidi se, ne sliši . . .

Kak čudna v teh deželah je navada,
da tujka še ne trka ne pri hiši!
Brez trkanja bi v moje srce rada . . .

III.

Oj, Emil, Emil! detece veselo
priteče k meni v srajčki in sezuto,
da bi objel ga, da bi me objelo
in mi voščilo: »Tata, dóbo úto!«

Oj, Emil, Emil! v čelce tvoje belo
in v lice, s cvetjem dražestnim posuto,
in v očki gledal bi življenje celo,
a mislil bi, da gledam le minuto.

Poljubil si, objel me? Res, lepó!
Ná tudi ti na čelce, v ustni, lica!
Prav taka tvoja jih ima sestrice.

Sestrice tvoja je deklè ljubó;
da radi nje mi je srcé bolnó,
ne bode menda prazna govorica.

IV.

Dejali so, da sem pač tak in tak,
da sem metuljček, ej, da sem čebela,
ki lep ji je in dober cvetek vsak —
o ljubica, in ti si jim verjela!

Prišla je siva starka v sivi mrak,
na suhe prste šteti ji začela
vse ljube, kamor sili moj korak —
o ljubica, in ti si ji verjela!

»Črez leta tri!« takó sem ti dejal . . .
A kakšno zdaj te vidim pred seboj:
oči mračné, medlé, obráz upal!

In ta otrok, kaj ne, je sinček tvoj?
Kak lep! Res, žena, tebe mi je žal . . .
Ne joči! . . . Sinček, nič se me ne boj!

Adrija.

I.

O Adrija, kako naj te objame,
kako te naj poljubi pogled moj!
Ti si ko deva, ki si venec sname
na dan poročni z dražestnoj rokój.

Kakor se ženinu oko zavzame,
ko je zagleda nežno pred seboj:
tako si, Adrija, razlila name
razkošij svojih pisani nebroj.

A več, ko svetlih je zvezdic na nebi
in več ko ladij jadrníc na tebi,
morjé, ti v srcu želj rodilo si.

O srce, kaj si morje mi postalo,
da bodeš nove želje pokopalo,
ko nekđaj stare potopilo si? . . .

II.

Da, srce moje, ti si širo morje!
Kako si mračno bilo nekedaj!
A ko ti je vzcvetel ljubezni maj,
si bilo val, ki gĺbki čoln ga orje.

A ko se pomračilo je obzorje,
oj kakšno si biló mi do tedaj,
ko v nje očeh zagledalo si raj,
da, to so bili časi tvoje glor'je.

O Adrija, jaz v nedrija sem bil
zamaknjen takrat mehko valovanje,
poslušal strastnih ustnic zdihovanje . . .

Na tiste grudi, sladki njen profil
spominjaš me, šepet, ki sem ga pil
iz njenih ust — na one kratke sanje.

III.

Zefir gladino morja valovi,
v srce pa čuvstva silijo neznana,
ki prej si vedno klicalo: Nirvana!
V obupu nemem zdihovalo si.

O žena, kar tvoj pogled govori,
ki speš z menoj iz šumnega pristana,
ko svetega apostola Ivana
opisati skrivnosti moči ni.

Samo to vem, da kar je bilo prazno,
sedaj blesti nasproti mi prijazno.
Življenje mi je bilo dolga noč.

Življenje dan je, hitro končujoč,
poln straha, poln nadej in pol nemira
ko širno morje, gnano od zefira.

IV.

Naj pijem, žena, vase tvojo rast,
s pogledom me demoničnim umori!
Končaj z besed sladkostjo! O govori,
povej, odkod imaš ti to oblast?

Kako da vzbujaš v meni tako strast?
Povej mi, kaj si? Kača li na gori?
Skrivnostna sfinga na egiptskem dvori,
al angelj, zlodej li, vodeč v propast?

al mrzli led, al ogenj končujoči,
al kamen, trst se vedno zibajoči,
al morda vse, in morda nič? Povej!

Ah, Bog si vedi, to le pač odslej
za trdno vem, da ljubim te brez mej,
da ni brez tebe mi živeti moči.

V.

Ó noč brez sladkega miru in spanja,
v nemirih strastnih hrepenenj prečuta!
Ko ure za minuto se minuta
je vlekla enolično brez nehanja.

»Nocoj te bom čakala kraj zidanja
v bližini morja. Tam je pot nasuta,
ob poti pa stoji samotna uta.«
Tako je rekla dražestna ko sanja.

Rad vedel bi, kaj te oči žarijo,
rad slišal ust nebeško harmonijo.
Ah, grudi . . . »Pojdi!« šepeta mi zlodi.

»»Nikar!«« dé angelj . . . »Hipec srečen bodi!« . . .
»»Nikar!«« dé angelj! . . . »Vživaj!« . . . A potlej . . .
Molči, beži peklenski farizej.

VI.

Nikar, nikar, dejal je angelj čisti.
No to ni bil morda krilatec božji,
a bil je moj vodnik, sodnik najstrožji
po mojem Odrešitelju, po Kristi.

Bilà si, ljuba, ti moj angelj tisti,
ne kakor sveti Mihael v orožji,
ne, ko Prečista z rožicoj v podnožji
ob liliji visoki, ozkolisti.

Pokazala si nase: Bodi mož!
Dejala si, kaj li pozabil boš
na lilijo in rožo svojo milo?

Ne, ne, preljuba moja! Drugih rož
ne bo plamteče mi srce ljubilo,
ni drugih lilij s pesmimi častilo.

VII.

»Ha ha, ha ha, ha ha, ha ha, ha ha! . . .
Poglejte ga, sovražnika polička,
kako se z mano rad o vzorih prička,
poglejte ga svetnika, vzor-moža!

Ah! Stopi vendar na realna tla!
Ni baba vredna ene kaplje cvička!
Le varaj jih, ne bodi brat oslička!
Ha ha, ha ha, ha ha, ha ha, ha ha! . . .«

Miruj, miruj, ne smejaj se tak grozno,
prijatelj moj, ker že je nekam pozno,
in čuj, prijatelj, kaj ti jaz velim:

Da rajši v višjih sferah se hladim,
ko da bi na realnih tleh peklenskih
se cvrl in pekel ob pohotnih ženskih . . .

VIII.

Da! . . . Ljubi, duša, in v krepost verjami,
in z dvomi se nikar nikdar ne muči!
In, hrepeneč strastno vsekdar po luči,
veruj, da tam izvira nad zvezdami.

Tam biva On, vesoljni Bog nad nami.
V rokah so mu do vseh skrivnosti ključi,
ki rad jih da. Le trudi se, le uči,
le ljubi s srcem, z glavo in rokami!

In smrti ni! . . . Jaz vidim le življenje,
ljubezen večno vidim krog in krog:
Saj če te, duh, neskončno hrepenenje,

ah, če te je v nebo poklical Bog:
Glej, vzklilo je telo v lepo zelenje,
ko rožica krasi dehteči log.

Črne noči.

I.

Sedel sem vtópljen ves v čarobne sanje
in pri odprtem oknu gledal v noč.
Ah, moje duše tiho zdihovanje
po tebi, ki te žaliti ni moč,

je demon čul. Skoz vetrca pihljanje
začela mi je zla peklenska moč
obujati obup, zanikovanje,
in pokoj moje duše bil je proč.

»Saj te ne ljubi; veš li, kak trdo
je bilo njeno angeljsko oko . . .
Kako je zrla nate prezirljivo,

kako na njega zrla ljubeznivo! . . .
In strastna je in polna takih muh,
da joj«, šepetal je lažnivi duh.

II.

Dovolj je, demon, dalje ne govori
in duše mi s klevetami ne mori!
Ti nevoščljivec, rad bi jo pričrnil,
od mojega srca jo rad odvrnil.

»Ti črv pozemeljski, ti človek nori,
o slepec ti in tvoji lepi vzori!
Glej s tvojim srcem rad bi pamet strnil
in golo ti resnico rad odgrnil! . . .«

Pokaži jo! . . . In zrl sem vrt Edena.
Ob krasnih rožicah so sikale
tam kače in cvetove pikale.

A kdo je to? »Glej, to je duša njena.«
In ni rešitve? »Ni!« In stal pri vrtili
in plakal sem ob nadeji potrti.

III.

O demon, demon, kaj mi je resnica!
Pač ljubša bi mi bila krasna laž.
Pa saj je to izmišljena pravljica;
o demon, jeli, ti se le igraš?

»Nikakor! Vrt prekrasni je devica,
ki jo za angelja, za angelja imaš . . .«
O demon, demon, kaj mi je resnica,
pač boljša bi mi bila krasna laž!

Rešitve ni? »Nikdar!« In pozabljenja,
o temni duh, nesrečni plod stvarjenja,
ga ni? »Nikdar!« Nikdar? »Jaz vem — nikdar!«

Kaj naj storim? . . . »Sovraži in škoduj!«
In v smehu je v temi polnočnih struj
odplul zanikujoči poglavar.

IV.

Īn topo zre oko v ponočni svet,
brezmiselno, brezčutno, brezizrazno;
po nebu plava mesec tih in bled,
na črno zemljo sije neprijazno.

Zato sem torej celo vrsto let
gojil krepost s tak verno, vročo, blazno
ljubavjo in skrbjo kot nežni cvet,
da srce moje bode prazno, prazno! . . .

Zato? . . . Sicer pa prav se mi godi!
Razuma v peklu ni biló mi treba
želeti, ne se dvigati do neba!

Lepo na zemlji rajši hodil bi,
pil sladko vince, da bi se omamil
in zjutraj se na polnih grudih zdramil . . .

Tihe noči.

I.

Zakaj li pojem? Morda da gospém
se laskam, svoji ljubi morebiti?
Hm, morda hočem kam visoko priti?
Hm, morda pa še sam tega ne vem?

O vem, da pojem le zato, ker smem
povedati v besedi tajno-skriti,
kar bi ne smel drugače sporočiti
ni ljubici kedaj in ne ljudem.

»Kar poješ, to je vse lepo in dično« —
vi govorite — »ali ni resnično!
To sladke, gladke so laži vse skupaj!« ...

No, kaj vi pravite, ni mar mi dosti!
Če ti ne ver'ješ, pa ti Bog oprostí,
o ljubica, a srce, ti obupaj!

II.

Kaj more biti bolj resničnega,
ko naše duše glasni zdihj so?
Kaj veš, da vsi, ki proč od ničnega
sveta gredó, da vsi menihi so?

Kaj veš, da blizu res kaj mičnega
glasovi iz daljave tihi so?
Lahko, da modreci sveta odličnega
doma sorodniki Pavlihi so . . .

A duša naša — ta nikdar ne laže!
In če se v govoru drugačna kaže,
pove ti vso resnico en zdihljaj!

In pesmi moje niso ne besede,
zdihljaji so iz srca tajne srede,
kipeči k luči tja v visoki raj.

III.

Zdihljaji so samotne duše cveti,
ki se odpró tedaj, kedár zasveti
nebeško solnce v čašo tenkozorno,
oko nebeško v moje srce borno.

Daj, ljuba, duše tajni vrt odpreti,
približaj rožicam obraz razvneti!
Oko približaj svoje čudotvorno,
da solncu nagnejo se mu pokorno,

in spleti liste nade zeleneče
in rožice ljubezni pregoreče
in lilije srca očitega! . . .

Dve rožici pa ti daruj mi tudi
obraza ljubega, zakritega,
dve liliji pa svojih belih grudi! . . .

IV.

Kedàr zagledam tvoje zorno lice,
se duše moje čuden strah poloti;
podobe se spominjam mučenice,
ki zrl sem jo v svetišča temnem koti.

Bilé so vse krvave ji nožice,
in lice blede je biló siroti,
ki sta po trnju v noči brez zvezdice
ob brezdnih po brezkončni, strmi poti

samá . . . Ah, kaj! Saj to so puhle sanje
in fantazije! Kdo se méni zanje!
In brez pomena je podoba taka.

Mogoče je, mogoče tudi ni.
Ej, kolikrat samotna duša plaka,
ko v strastnih radostih telo drhti.

V.

Ej, kolikrat samotna duša plaka,
ko v burnih radostih telo drhti;
in čaka reva, vse življenje čaka,
telesnih radosti le konca ni . . .

Ob Bramaputri Ganga se pretaka,
a večni Himalaja ju deli,
in šele v morju drugo drug namaka;
v njej on in ona v njem se izgubi . . .

Tako se hrepené zediniti
duhovi, skoz in skoz prešiniti
in v drugem drug želé izginiti!

A kdaj živita dobri duši skupno ?
Ah, zamori ji to življenje hrupno —
in duši sami plakata obupno.

VI.

Zato veruj, ni strastno poželenje,
o draga, ki mi v duši zdaj gori!
To je le duše moje hrepenenje,
da s tvojo se kedaj združila bi.

Kako tvoj duh je blag, kako iskren je,
pokazale so mehke mi oči.
Če loči naju, ljubica, življenje –
po smrti nama več ločitve ni . . .

Tako si ljuba dva živela sta,
v deželi naši rada se imela sta;
nemili stariši so ju ločili.

Umrla sta. Iz ločenih grobov
sta roža, lilija črez sveti krov
vzkipeli, vzcvetli in se tam združili . . .

Slovó.

I.

Kak tiho, lahno, viješ se, krog mesta,
zelena Krka, ko mladá nevesta
krog ženina, ljubó ga objemaje,
ko mora proč od nje na tuje kraje.

In ko že skoraj da narazen gresta,
kako šumiš plakaje njemu zvesta,
miljon ti solz blesti v očeh, ki v gaje,
domove zrla večno bi najraje.

A da poznaš devet visokih korov,
nebeških angeljev kraljico ti,
da ona biva sredi teh prostorov,

ki fra Angelico ji mojster ni:
Vzdrhtela do podzemeljskih izvorov
celo ti, hladna, ostrmela bi!

II.

Kako te ljubim, angelj moj, kako!
Naj ti povem? Jaz nisem jasni zvon,
jaz tudi nisem modri Salomon,
ko stari prorok jaz jecljam samó.

A pride sodnji dan. Takrat v nebo
pozove tromba nas pred božji tron;
in brez krivulj in brez cesarskih kron
Jehovino, glej, sodi nas oko.

»Poetje!« — on zavpije z glasom hudim —
»Ti pet, ti šest, ti dvajset krasotic
si ljubil? . . . Proč, a ne v jokanje vic,

v pekel, ki vse zastonj za vas se trudim!« . .
Tu vstopim jaz s teboj veselih lic.
»Ti zvest si njej? . . . Ne čudim se, ne čudim.«

III.

Ne žije bajk vam toliko v vrhéh,
Gorjanci moji, ni se ti v kletéh,
o trški breg, duhov preganjalo,
ko srce sladkih želj je sanjalo.

Zdaj kraji drugi sijejo v očeh,
še vedno iste nade v prsih teh. /
Boš li vsekdar to bol naznanjalo,
srce, se vzorom prejšnjim klanjalo?

Postani, srce moje, spomenik,
postani zbirka zgodovinskih slik,
herbarij nežnih rožic mi postani!

Pozabi, kar si ljubilo še lani!
Kaj to drhtiš ko listki trepetlik?
Kaj češ? Da solnce vzide za Britani?

IV.

Zastonj! . . . Visoka stena je med nama,
ki nihče dalje in vrhá ne ve ji . . .
Ti rada bi služabnika v livreji,
ti rada bi bilà visoka dama.

Ti rada bi bilà kraljica sama
v salonih, pri kadriljah, v soareji;
tvoj mož pa ko prilepljen ptič na veji
od daleč glej mi kakor stara mama.

Jaz zrl le tvoja očka bi odprta
in trgal cvetke ust iz prsi vrta
cvetočega, duhtečega sladko.

Da bi bilà italijanska trta
in jaz, ki nanj opiraš se, drevo,
ti sad dajala, senco jaz hladnó.

V.

Zaman, zaman! . . . In vendar pozabiti
ne morem te, dolenjska roža ti!
Nikdar ne jenjaj srce je ljubiti,
nikdar je vetrc sreče božati!

Ko cvet metulji, naj bi jasni sviti
te mogli blaženstva obkrožati!
O da bi pravega med sateliti
izbrala si kedaj za moža ti!

Ah, morda bodo mamici-stariči,
ej sivolaski, zlatolaski preje
solzice se prikazale na lici,

ko jo spoznaš ljubezen to brez meje . . .
Za té solzé, prihodnji talisman,
o hvala, hvala! — Nisem pel zaman . . .

Spomini.

I.

To bil je čas prerójene nature,
ko plava lahna megla vrh gorâ,
ko se planinski svet ljubó smehljá
ko ljuba v mislih na večerne ure; —

ko solnčno luč meščan, slikar konture,
pijè z očmi pastir azur nebá,
curljaje vír v samoti senc brbljá,
ko noč v njem kaže svetle Dioskure.

Tedaj mi duša vsa zahrepenela.
Po družbi li? O ne! Kozarčkih li?
Še manj! Po rumenih denarčkih li?

Čemu! . . . Le tebe vzrlo je okó;
ko črno noč komet, tako temò
si dušno razjasnila mi, Angela! . . .

II.

Īn djal sem ti, da roža si mi rož.
A ti? Ah no, da se ti revež smili.
Seveda, on se ti ponuja, sili,
kaj ne da, ljubica? — Ne boš, ne boš!

O nismo tak častilec belih kož,
da bi ko Samson v krilu pri Dalili
tam s kodri svojo moško čast zgubili . . .
O ne, vi milostna, smo pa le mož!

Pač sem ljubezen v svojem srcu nosil,
a nikdar nisem te ljubezni prosil,
še manj nevrednega pomilovanja.

Ponosna glava moja se ne klanja,
molčijo usta, solza lic ne moči,
naj tudi hrepeneče srce počī . . .

III.

Ne, tvojega ni treba milovanja!
Več nego Rothschild, Fugger ali Krez,
več ko nebo zvezdâ in drevja les,
več biserov to srce moje shranja.

Ko reka je, ki prej iz nje Hispanja
zlato vozila, dragotine vmes.
Zato, prelepa, meni prav zares,
ni treba čisto nič pomilovanja.

Bolj tebi! Ko katoliški Madoni
sem hotel, da bi ti svetili v kroni
ti krasni biseri, ti milijoni.

No zdaj je proč! Naj bisere na dnu
le čuva led, naj nikdar več od tu
ne pridejo na dan! Pokaj? Čemu?

IV.

Čemu? . . . Hm, v nas je pesnikov dovolj!
Gregorčiče imamo in Gorazde,
ženije proste, mirne kučegazde,
Pilatužev pa ko nikjer nikol.

Ta zvest je Ahrimanu, oni bolj
gori za vzorni svet Ahuramazde,
in nove zopet drugi orje brazde;
ta se poti iz rodoljubja zgolj.

Sicer pri tem oranju peto bi kolo
ne bil; še kako smešno bi uganil
in tudi kakšnega filistra ranil.

A mračno gleda zdaj mi v svet oko;
šaljivost rakom žvižgat, ribam gost
je šla zdaj žela mojega bridkost.

V.

Ĥn ti si tega kriva, odaliska,
golobček moj, belà trnoljica,
prevzetni pav, ne, ne, vijolica,
ki roka hrepeneč jo k prsim stiska!

Al veš, kako vsled solnčnega obiska
žarnó blešči dolensjska stolica,
kako po rosi vsa okolica
cvetè, drhti, kako od sreče vriska! . . .

To dobro veš, a tebe nič ne rani
ljubezni moje tožba? Ti molčiš?
O čudo, čudo! . . . Ti se meni zdiš

ko čisti angelj v édenski poljani,
ki brez strasti z ognjenim mečem brani
vrnitev mi y nebeški paradiž.

Moj Bog! . . .

Il faut que tout homme trouve
pour lui — même une possibilité
particulière de vie supérieure dans
l' humble et inévitable réalité quotidienne.

Maeterlinck.

I.

Ko pride noč, sodruga fantazije,
in mir objame polje in goré,
se raz podobe moje galerije
spominov temni zastori spusté.

In duh se med spomini lahko vije,
in moje ranjeno drhti srcé;
in pozna ura v tihi noči bije,
in vedno še oči v temò strmé.

Tako pred Bogorodico trepeče,
sedaj vstajaje, a sedaj vmiraje,
do jutra sebe gonobeči plamen.

O da bi tudi ti, srcé goreče,
ob grobu zadnje že biló postaje
in vzdihnilo že k njej poslednji amen!

II.

Ā tu ni govora o koncu, ni! . . .
Globoko brezno zije pred menoj
in liro mojo, ki na dnu leži,
zakriva z nepremaganoj temój.

Le malo strun napetih je na nji,
in skoz temò duhá še mali broj
le malo — malokdaj se oglasi
z obupa polnoj, žalostnoj tožbój.

O demon zanikavanja, čemú,
čemu mi jemlješ dneva svetlo luč,
da tava duh po temi brez mirú? . . .

Spoznanje kje je, demon, kje je ključ
do sreče? . . . Tvoje peklo bodi raj
in tvoja noč me razsvetljuje naj? . . .

III.

O Bog svetlobe, stvarnik harmonije,
tvoj izgubljeni sin je zopet tu!
O daj mu izgrešenega mirú
v bližini svoje svete domačije!

O naj mu žarek milosti zasije
v tem osamelem, osamelem dnu
srca in duše, da po dvojnem zlu
zapoje zopet prejšnje melodije!

Glej, menil sem, da mogel bi živeti
brez tebe kdaj, brez svojega Boga . . .
A naj li rastejo vonjivi cveti

brez solnca sredi jasnega nebá?
Zato prešini me, o Bog, zaneti
mi večni žarki ogenj v dnu srca!

IV.

V puščavi si v podobi megloviti
bil Izraelcem verni kažipot;
v plamenu te je gledal, o Gospod,
in v blisku svetlem njih vodnik častiti.

A v Palestini nisi hotel priti
pred njih oči, in samo iz dobrot
so dolgo te spoznavali povsod,
dokler te niso jenjali ljubiti.

A vse drugače sem te videl jaz,
ko zrl sem en trenotek ti v obraz
tedaj, ko si, nebeški gospodar,

v očesi njeni blagi, nežni, krotki
prišel, ah da, v tem blaženem trenotki
postalo ti je srce žgalen dar.

V.

Tam v svitu nepozabljene mladosti
sem videl te, ah, toli — tolikrat,
ko v majnikovo noč si poln sladkosti
hitel med kore svetlih mirijad!

Ko zdaj si prišel v strašnih strel hitrosti
ljubeči Bog svoj narod kaznovat,
a zopet izpregledal mu slabosti
in v rosnem jutru vzbudil novih nad . . .

Ko gnali so nebroj z gorâ pastirji,
in prišel je nad gore drug nebroj,
tedaj sem posedeval pri klavirji

in razgovarjal se ljubó s teboj.
Kako sem ljubil te; o harmonija,
o Bog, o Stvarnik, o svetá Mesija! . . .

VI.

Å glej, odtrgali, odstranili so me
od prsi sladkih, ljubljenih tvojih
in strašno pač okanili so me,
rekoč! »Spoznavaj ga odslej iz knjig!« ...

O glupost, ki ž njo ranili so me,
o njih dokazi, vrag odnesi jih!
In s hipotezaj hranili so me,
in zamorili v srcu slednji vzdih ...

Brez dogem in brez vaših energij
sem vedel bolje nego zdaj nekoč,
da On je vir vseh zemeljskih moči,

da v slednjem žarku, plamenu in zvoku,
magnetnem toku in rastlinskem soku
deluje v mislih On, prvotna moč.

VII.

0 Ti! . . . O kdo? . . . Ah, neizraženi
in neizrazni, naj srcé te čuti
ne v sladki, čudokratki te minuti,
ne, večno kakor tvoji blaženi!

Ne samo v burji nevtolaženi,
ne samo tam v asketski trdi kuti,
ne samo z ljubicoj v samotni uti,
ko čevrljamo trije neopaženi.

Ne, vekomaj povsod! Ko dete borno,
ki tu-le mirno, a s teboj zgovorno
si bere drobnih cvetov po livadi,

naj vekomaj i jaz s teboj živim! . . .
»Čuj, dete! Kam hitiš? Čuj, angelj mladi!«
No, detece beži, a Bog gre ž njim . . .

VIII.

Kaj, ti bežiš? Čemu-li? Pred hlimbój?
A svojega Boga se ne bojiš?
V naravi lepi se tak varen zdiš,
v resnici misli svojih, otrok moj?

O prav imaš! I jaz sledim takoj
v resnice svetli, jasni paradiž . . .
In daj mi krono ali daj mi križ,
o svet, ponudi mir mi ali boj:

Jednako! . . . Luč je samo jedna, jedna
in več ko jednega življenja vredna
in več ko jedne, več ko jedne smrti.

Prej bil podoben barki sem potrti,
a zdaj le jadra, ladja, mi razvij!
Ne boj se mi viharjev in peči! . . .

Tisk »Národne tiskarne« v Ljubljani.

Dr. Gregor Krek.

27. VIII. 1946